

Bouwen op Jezus, deel 4: de oplevering

Samenvatting van de preek n.a.v. Matteüs 7:1-23

We hebben de afgelopen tijd stil gestaan bij het bouwen van een huis en een stad. Vorige keer hebben we stil gestaan bij het feit dat we op God gericht moeten leven. Vanuit onszelf kunnen we niet leven naar wat Jezus van ons vraagt, maar als we in gebed tot onze Vader gaan, dan zal Hij ons telkens meer de kracht geven om te leven zoals goed voor ons is. Dit keer gaan we onze blikrichting verleggen. We moeten bouwen met de ogen op God gericht, maar wat betekent dat voor hoe we naar anderen en hun levenshuis kijken? En wat betekent het voor hoe we naar onszelf en ons levenshuis kijken? Daar gaat het in hoofdstuk 7 over.

Kijken naar de ander

Hoofdstuk 7 begint met de woorden van Jezus waarin Hij het verbiedt om anderen te oordelen. Dat zijn we nogal snel geneigd te doen: een oordeel uitspreken over een ander. Een oordeel uitspreken – of innerlijk voltrekken – betekent dat je jezelf afschermt en verwijderd van de ander. Je vereenzelvigd iemand dan met wat er in jouw ogen aan hem of haar verkeerd is. Dat is Jan, die heeft toen zus... Daar heb je Ria, die houdt er verkeerde ideeën op na... Dat kan ook in de kerk natuurlijk: dat is Sjaak, zo'n vooruitstrevende... Vaak gaat dat ongemerkt: we classificeren mensen op bepaalde kenmerken en delen hen in in een bepaalde groep. Wij vinden al heel gauw iets van mensen. We hebben onze eigen ideeën over wat goed en fout is en als mensen daar niet aan voldoen, dan schrijven we ze af. Dat zeggen we natuurlijk niet hardop, maar van binnen doen we het wel vaak. Weet je wat de wortel is van een oordeel over een ander uitspreken? Hoogmoed. De wortel van alle zonde. Oordelen komt voort vanuit de misplaatste gedachte dat jij weet wat goed en wat fout is. Dat jij als mens precies weet waar de grenzen liggen en dat jij mensen kunt indelen op basis daarvan. Oordelen komt voort vanuit de gedachte dat jij goed zit en de ander fout.

Oordeel is daarom ten diepste een vijand van genade. Mensen die leven vanuit genade zeggen: er deugt niets met mij, maar Christus heeft mijn oordeel gedragen en daarom ben ik vrij. Mensen die oordelen zeggen: ik weet precies wat er mankeert bij die ander want ik heb mijn leven tenminste op orde.

Dat oordeel is dus ongenadig. Dat is ook wat Jezus bedoelt met: kijk niet naar de splinter van de ander, maar eerst naar de balk in je eigen oog. Jezus bedoelt: dat oordelen over een ander is de balk in je eigen oog. Ik weet niet of je daar wel eens een voorstelling van gemaakt hebt: een balk in je oog maakt dat je niets meer kunt zien. Dus als je een balk in eigen oog hebt zie je de ander helemaal niet meer. Nou, zo is het ook met oordelen: als wij over andere mensen oordelen, dan maken we dat we hen eigenlijk niet meer kunnen zien. Dan zien we niet meer de mensen die voor ons staan, maar de etiketjes die wij erop geplakt hebben. Oordelen maakt dat we de ander niet meer zien.

Het scharnier

En dan begint Jezus over het gebed. Midden in het stuk dat gaat over hoe we met anderen omgaan richt Jezus opeens onze aandacht op het gebed.

Waarom dat gebed? Het lijkt een beetje een willekeurige, of niet? Nee, totaal niet. Want we kijken alleen gezond naar de ander, als we naar de ander kijken via God. In de weg van

het gebed. Wij kunnen onze oordelen over andere klaar hebben, maar in plaats daarvan moesten we het vooral met God over anderen hebben. Dan kijken we via Jezus naar de ander. En dan zien we geen oordeel, maar genade. Dan dringen we onszelf niet aan de ander op, maar dan brengen we de ander bij God.

Kijken naar onszelf

Maar we moeten niet alleen via Jezus naar de ander kijken. Ook naar onszelf en ons eigen levenshuis. Vrijwel direct nadat Jezus zijn gulden regel heeft gegeven verlegd hij de aandacht. Nu gaat het niet langer over de vraag hoe je naar de ander kijkt, maar erom hoe je naar jezelf kijkt. Hoe we als gemeente naar onszelf kijken.

Kijk maar, eerst begint Jezus met die bekende vergelijking van de brede en de smalle weg. Ik denk dat veel ouderen die nog wel kennen van de bekende plaat van Bunyan. Twee wegen, een heel breed waar allemaal vrolijke mensen lopen die allemaal leuk dingen doen, maar die uiteindelijk terecht komen in de hel. Terwijl de smalle weg heel smal en slecht begaanbaar is en gekenmerkt wordt door afzien en moeite.

Eerlijk gezegd vind ik die afbeelding niet zo fraai. De smalle weg gaan heeft namelijk niet te maken met alleen maar saaie dingen doen en leuke dingen vermijden. Nee, de smalle weg gaan betekent telkens opnieuw teruggaan naar Jezus en Hem vragen wat Hij wil dat je doet. De smalle weg kies je niet één keer en dan is het klaar, maar elke dag. Bij hoe je omgaat met je collega. Bij wat je koopt in de winkel. Bij wat je zegt over je buurman. Letten op Jezus! Kijken naar je eigen leven...via Jezus!

En daar moet het om gaan in de gemeente. Als het daar niet om gaat, dan zijn er valse profeten aan het werk, roofzuchtige wolven die mensen bij Jezus vandaan willen houden. Zoals de Farizeeën: mensen tegen wie iedereen op keek omdat ze moreel onberispelijk leefden. Maar het was buitenkant en hield mensen bij Jezus vandaan. En vroeg of laat wordt dat zichtbaar. Vroeg of laat wordt duidelijk dat deze mensen vooral met zichzelf bezig zijn, niet met liefde voor God. Niet met liefde voor anderen.

En dat is dan ook de vraag die we onszelf moeten stellen als we het vervolg lezen: als wij nou staan bij de hemelpoort en we staan oog in oog met Christus en we zeggen 'Heer, Heer', zegt Jezus dan: 'ah, daar ben je, ik herken je stem, jij hebt zo vaak tot me geroepen en ik was erbij in je leven. Je bent af en toe door het ijs gezakt en je hebt flaters geslagen, maar je bent mijn broer en of zus?' Of zegt Hij: 'Heer, Heer, hoezo? Wanneer heb je met mij gesproken dan? Wanneer heb je je door mij laten leiden? Je noemt me Heer, maar ik heb nooit iets kunnen zeggen in je leven?'

Tenslotte

Ons levenshuis, onze stad op de berg. We zijn er mee bezig geweest. Hoe bouwen we dien? Met welk materiaal? Hoe houden we het vol? En vandaag stonden we stil bij de vraag: hoe kijken we naar het eindresultaat? We lopen als het ware ons huis uit, een eindje erbij vandaan, en keken er even naar. En we keken ook naar het huis van anderen.

En weet je wat opviel? We konden niet trots bij ons huis staan en zeggen: dat heb ik even mooi neergezet! Of neerkijken op andermans huizen en zeggen: dat ziet er toch niet uit? Nee, we konden eigenlijk alleen goed naar ons eigen huis en het huis van anderen kijken als we onze harten gericht houden op Jezus. Dan zien we dat Jezus aan het werk is. En waar Jezus aan het werk, daar ontstaat iets moois! Daar ontstaan open huizen waar liefde de toon aangeeft. Daar ontstaan uitnodigende steden waar mensen graag willen wonen. Zullen we Hem aan het werk laten?